

Rewarding Learning

General Certificate of Secondary Education

2009

StudentBounty.com

Uimhir

71

Uimhir Iarrthóra

Ag Foghlaim don Saol agus don Obair

Oideachas Pearsanta, Sóisialta agus Sláinte

[GSW21]

DÉ MÁIRT 5 BEALTAINE, IARNÓIN

AM

45 nóiméad.

TREOIR D'IARRTHÓIRÍ

Scríobh d'Uimhir Lárionaid agus d'Uimhir Iarrthóra sna spásanna chuige sin ag barr an leathanaigh seo.

Scríobh do fhreagraí sna spásanna chuige sin sa cheistpháipéar seo.

Freagair **gach ceann** de na **3** cheist.

EOLAS D'IARRTHÓIRÍ

Is é 45 an marc iomlán don pháipéar seo.

Measúnófar caighdeán na cumarsáide scríofa sna ceisteanna **uile**.

Léiríonn figiúirí idir lúibíní ar thaobh na lámhe deise de leathanaigh na marcanna atá ag dul do gach ceist nó do gach cuid de cheist.

Don Scrúdaitheoir amháin	
Uimhir Ceiste	Marcanna
1	
2	
3	
Marc Iomlán	

1 (a) Léigh **Mír A** agus freagair na ceisteanna a leanann.

Mír A

Buiséadú

Is é buiséadú an rud is tábhachtaí dúinn maidir lenár gcuid airgid a rialú. Nuair a bhíonn buiséad againn, ní chiallaíonn sé go gcaithfimid gearradh siar ar na dea-rudaí uile inár saol, níl i gceist ach plean a bheith againn. Caithfear smaoineamh air i gcónaí gan barraíocht airgid a chaitheamh agus gan dul thar ár n-acmhainní.

(i) Cad é an rud is tábhachtaí maidir lenár gcuid airgid a rialú?

_____ [1]

(ii) Cad é atá i gceist nuair a bhíonn buiséad againn?

_____ [1]

(iii) Cén rud a gcaithfear smaoineamh air i gcónaí?

_____ [1]

(b) Scríobh **dhá** dhóigh a bhféadfadh daoine óga gearradh siar ar an méid airgid a chaitheann siad.

1. _____ [1]

2. _____ [1]

(c) Mínigh buntáiste **amháin** as cuntas coigiltis a chur ar bun.

[2]

(d) Mínigh **dhá** dhóigh a mbeadh éifeacht ag na meáin ar an méid airgid a chaitheann daoine óga.

1. _____

[2]

2. _____

[2]

(e) Mínigh **dhá** bhuntáiste as buiséad pearsanta a bheith ag duine.

1. _____

[2]

2. _____

[2]

Scrúdaitheoir Amháin

Marcanna Athmharc

--	--

2 (a) Léigh **Mír B** thíos agus freagair na ceisteanna a leanann.

Scrúdaitheoir Amháin

Marcanna Athmharc

Mír B

Eagraíochtaí Tacaíochta Sláinte

Is féidir le heagraíochtaí sláinte comhairle rúnda agus tacaíocht a chur ar fáil do dhéagóirí a bhfuil fadhbanna acu le:

- Caidrimh
- Teaghlach
- Baile
- Sláinte agus a leas féin
- Airgead

(i) Cad é is féidir le heagraíochtaí sláinte a chur ar fáil?

_____ [1]

(ii) Scríobh **dhá** chúis inní a bhíonn ag daoine óga.

1. _____ [1]

2. _____ [1]

(b) Ainmnigh **dhá** ghrúpa a bhíonn ag cuidiú le daoine óga.

1. _____ [1]

2. _____ [1]

(c) Mínigh **dhá** dhóigh a mbeadh éifeacht ag strus ar shláinte duine óig.

1. _____

_____ [2]

2. _____

_____ [2]

(d) Is fearr le cuid mhór daoine óga comhairle a fháil ó eagraíochtaí tacaíochta sláinte seachas í a fháil óna dteaghlach ná óna gcairde. Mínigh cad chuige.

_____ [6]

Scrúdaitheoir Amháin

Marcanna Athmharc

3 Léigh **Mír C** agus freagair na ceisteanna a leanann.

Scrúdaitheoir Amháin

Marcanna Athmharc

Mír C

Maistíneacht trí Théacsanna

Tá sé saor agus furasta téacs a chur agus is dóigh iontach é dul i dteagmháil le cairde. Ach, is féidir é a úsáid, áfach, le daoine a chiapadh, maistíneacht a dhéanamh orthu agus iad a scanrú.

(a) (i) Scríobh buntáiste **amháin** a bhaineann le téacs a chur.

_____ [1]

(ii) Scríobh gné dhiúltach **amháin** a bhaineann le téacs a chur.

_____ [1]

(b) Mínigh an dóigh a gcuideodh duine le cara a bhfuil maistíneacht á déanamh air trí théacsanna.

_____ [4]

(c) Cad é do bharúil ar úsáid an Idirlín sa chaidreamh idir daoine óga?

[9]

SEO DEIREADH AN SCRÚDPHÁIPÉIR

Scrúdaitheoir Amháin

Marcanna Athmharc

--	--

Cuireadh isteach ar chead chun an t-ábhar cóipchirt uile a atáirgeadh.
I gcásanna áirithe is féidir nár éirigh le CCEA teagmháil a dhéanamh le húinéirí cóipchirt agus beidh sé sásta na hadmhálacha sin a fágadh ar lá s.